

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार
महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगातील पदांकरीता
दिव्यांगासाठी शासन सेवेत पदे सुनिश्चित करणेबाबत.

महाराष्ट्र शासन,
सामान्य प्रशासन विभाग,
शासन निर्णय क्र.-मलोआ ११२१/प्र.क्र.३८/का.८
हुतात्मा राजगुरु चौक, मादाम कामा मार्ग,
मंत्रालय, मुंबई- ४०० ०३२,
दिनांक: १७ जून, २०२१

वाचा:-

१. दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६
२. केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालये, नवी दिल्ली यांची दि. ०४.०१.२०२१ ची अधिसूचना
३. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन परिपत्रक क्र. दिव्यांग- २०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि. १२.११.२०२०
४. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग- २०१३/प्र.क्र.३५/दि.क.२, दि. ०७.१०.२०१६
५. सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग शासन निर्णय क्र. दिव्यांग- २०१९/प्र.क्र.२५१/दि.क.२, दि. ०२.०२.२०२१
६. महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाचे क्र. २१९२/अपंग/२०११/पाच, दि. १२.०२.२०२१ चे पत्र
७. शासन निर्णय, सामान्य प्रशासन विभाग, क्र.-मलोआ ११२१/प्र.क्र.३८/का.८, दि.१६.०२.२०२१
८. प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या अध्यक्षतेखालील तज्ञ समितीचे दि. २२ व २३ फेब्रुवारी, २०२१ रोजीच्या बैठकीचे इतिवृत्त.

प्रस्तावना :-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ नुसार महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगातील पदांकरीता दिव्यांगासाठी पदे सुनिश्चित करण्याच्या सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दिल्या आहेत. दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ कलम ३३ नुसार दिव्यांगासाठी शासन सेवेतील पदांची पदसुनिश्चिती करणे आवश्यक आहे. यासाठी केंद्र शासनाने दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगासाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून सदर यादी केंद्र शासनाच्या www.disabilityaffairs.gov.in या संकेतस्थळावर Policy/Act/Rules-Notification येथे List of Post identification suitable for Persons with Benchmark Disability notified on ०४.०१.२०२१ या शिर्षाखाली प्रसिध्द केली आहे. या अनुषंगाने सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या सूचना विचारात घेऊन या विभागाने महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाच्या आस्थापनेवरील २६ पदांपैकी २० पदांची दिव्यांगांसाठी पदनिश्चिती करण्याचा संदर्भ क्र. ७ येथील शासन निर्णय दि. १६.०२.२०२१ रोजी निर्गमित केला आहे. उर्वरित १) विधी अधिकारी २) लेखा अधिकारी ३) सांख्यिकी अधिकारी व ४) विधी सहायक ही पदे प्रतिनियुक्तीने भरण्यात येणाऱ्या पदांबाबत तसेच परीक्षा संशोधन अधिकारी व वाहन चालक ही पदे केंद्र शासनाच्या दि. ०४.०१.२०२१ अधिसूचनेमध्ये नमूद नसल्याने याबाबतचा प्रस्ताव प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या अध्यक्षतेखालील तज्ञ समितीच्या दि. २२.०२.२०२१ रोजीच्या बैठकीत विचारार्थ ठेवण्यात आला होता. तज्ञ समितीने केलेल्या शिफारशीच्या अनुषंगाने महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगाकडील सदर पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्याबाबतची बाब शासनाच्या विचाराधीन होती.

शासन निर्णय :-

दिव्यांग व्यक्ती हक्क अधिनियम, २०१६ मधील कलम ३३ नुसार राज्य शासनाच्या अखत्यारीतील पदांची पदसुनिश्चिती करण्यासाठी केंद्र शासनाच्या सामाजिक न्याय व अधिकारीता मंत्रालय, नवी दिल्ली यांनी दि. ०४.०१.२०२१ च्या अधिसूचनेन्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केलेल्या पदांची यादी करून प्रसिध्द केलेली आहे. त्यामध्ये नमूद केल्यानुसार केंद्र शासनाने दिव्यांगांसाठी पदे सुनिश्चित केलेली पदे ही राज्य शासनाच्या आस्थापनेवर आहेत, अशा पदांबाबत, केंद्र शासनाने प्रसिध्द केलेल्या यादीतील ज्या पदांची कर्तव्ये व जबाबदाऱ्या, कामाचे स्वरूप व प्रचलित वेतनश्रेणी राज्य शासन सेवेतील पदांशी समान आहेत, अशा पदांची पदनामे जरी भिन्न असली तरी राज्य शासन सेवेतील ती पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित राहतील, अशा सूचना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागाने दि. ०२.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिलेल्या आहेत.

२. केंद्र शासनाच्या दि. ०४.०१.२०२१ रोजीच्या अधिसूचनेच्या आधारे महाराष्ट्र लोकसेवा आयोगातील २० पदे उपरोक्त संदर्भ क्र.७ येथील दि. १६.०२.२०२१ च्या शासन निर्णयान्वये दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित केली आहेत. उर्वरित ६ पदांच्या प्रस्तावाबाबत प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या अध्यक्षतेखालील तज्ञ समितीने दि. २२.०२.२०२१ रोजीच्या बैठकीत सादर करण्यात आला होता. तज्ञ समितीने केलेल्या शिफारशी विचारात घेण्यात आल्या. आयोगाकडील १) विधी अधिकारी २) लेखा अधिकारी ३) सांख्यिकी अधिकारी व ४) विधी सहायक ह्या प्रतिनियुक्तीच्या पदांबाबत आस्थापना विभागाने निर्णय घ्यावयाची तज्ञ समितीची शिफारस आहे. सदर पदे ही एकाकी व प्रतिनियुक्तीची असल्याने व प्रतिनियुक्तीने भरावयाची पदे मूळ आस्थापना/प्रशासकीय विभाग यांच्याकडून उपलब्ध होत असल्याने संबंधित कार्यालयांच्या सेवाप्रवेश नियमामध्ये त्याबाबतच्या अटी व शर्ती नमूद असतात, ही बाब विचारात घेवून सदर पदे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात येत नाही. तसेच तज्ञ समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार वाहनचालकाचे पद दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यामधून वगळण्यात येत आहे. याशिवाय परीक्षा संशोधन अधिकाऱ्याचे पद तज्ञ समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार सोबतच्या विवरणपत्राप्रमाणे दिव्यांगांसाठी सुनिश्चित करण्यात येत आहे.

३. सदर शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या www.maharashtra.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संकेतांक क्र. २०२१०६१७१२१८४६७००७ असा आहे. हा शासन निर्णय डिजिटल स्वाक्षरी ने साक्षांकित करून काढण्यात येत आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(राजेंद्र वाघ)

सहपत्र :- विवरणपत्र-अ

अवर सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग
महाराष्ट्र शासन

प्रति,

- १ सचिव, महाराष्ट्र लोकसेवा आयोग, मुंबई
- २ मा. राज्यपाल यांचे सचिव, राजभवन, मलबार हिल, मुंबई
- ३ मा. मुख्यमंत्री यांचे प्रधान सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ४ मा. विरोधी पक्षनेता, विधान परिषद/विधानसभा विधानमंडळ सचिवालय,
- ५ मा. मुख्य सचिव, मंत्रालय, मुंबई
- ६ प्रधान सचिव, सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, मंत्रालय, मुंबई
- ७ आयुक्त, दिव्यांग कल्याण, आयुक्तालय, पुणे
- ८ निवडनस्ती (का.८)

विवरणपत्र-अ

(शासन निर्णय क्र. मलोआ ११२१/प्र.क्र.३८/का.८, दि. १७/०६/२०२१ चे सहपत्र)

अ.क्र.	पदनाम	शारीरिक पात्रता	दिव्यांग प्रवर्ग	सदर पदांची जबाबदान्या व कर्तव्ये	शेरा
१.	परीक्षा संशोधन अधिकारी	S, ST, W, BN, RW, SE, H, C, MF	a) B, LV b) HH c) OA, OL, BL, OAL, LC, DW, AAV, MDy d) MI , SLD e) MD involving (a) to (d) above	परिक्षा संशोधन अधिकारी मुख्यतः विविध विषयांसाठी परीक्षाकांचे व नियमकांचे पॅनेल तयार करणे, प्रश्न बँक विकसित करणे, परीक्षांसाठी योजना तयार करणे आणि विविध विषयांसाठी अभ्यासक्रम तयार करणे / अद्ययावत करणे यासाठी जबाबदार आहेत.	प्रधान सचिव सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग यांच्या अध्यक्षतेखालील तज्ञ समितीने केलेल्या शिफारशीनुसार